

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/79/2019
Identifikačné číslo spisu: 2313213640
Dátum vydania rozhodnutia: 02.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2313213640.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu E. M., nar. XX.X.XXXX, bytom Č. Z. XX, proti žalovanému AVA-stav, s.r.o., so sídlom Puškinova 700/90, Galanta, IČO: 43 989 268, právne zastúpený JUDr. Róbert Spál, advokát, so sídlom Paulínska 24, 917 01 Trnava, o zaplatenie 33.457,36 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Galanta sp. zn. 25Cb/10/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/109/2017-599 zo dňa 18.12.2018 v znení opravného uznesenia č. k. 21Cob/109/2017-668 zo dňa 24.10.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 21Cob/109/2017-599 zo dňa 18.12.2018, v znení opravného uznesenia č. k. 21Cob/109/2017-668 zo dňa 24.10.2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd v Galante (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 25Cb/10/2013-462 zo dňa 21.11.2016, v znení opravného uznesenia č. k. 25Cb/10/2013-659 zo dňa 11.9.2019, v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný žalobcovi zaplatiť istinu 18.943,51 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 15.12.2009 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. Napokon rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca žiadal, aby súd uložil povinnosť žalovanému zaplatiť mu istinu 33.457,36 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 11.228,89 eur od 22.10.2009 do zaplatenia, zo sumy 9.281,33 eur od 15.12.2009 do zaplatenia, zo sumy 12.947,14 eur od 17.12.2009 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný si objednávkou zo dňa 11.9.2009 objednal montáž kanalizácie, kanalizačných prípojok a podvrátenie ciest v obci Topoľnica a následne aj v obci Tomášikovo. Cena práce bola dohodnutá cenovou ponukou žalobcu z 05.09.2009. Žalobca dielo riadne zhotovil, odovzdal žalovanému a zhotovenie diela fakturoval v celkovej výške 45.624,34 eur. Žalovaný na prvé 2 faktúry zaplatil splátku 2 x po 2.000,- eur, časť tretej faktúry bola uhradená vzájomným započítaním pohľadávok a časť faktúry bola zaplatená vymožením spoločnosťou

CCV Slovakia s. r. o. Z prvej faktúry dlží žalovaný sumu 11.228,89 eur, z druhej 9.281,33 eur a z tretej 12.947,14 eur.

3. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že riešil ako zaplatenie ceny za vykonané práce na diele v obci Topoľnica, tak zaplatenie ceny za vykonané práce na diele v obci Tomášikovo. K práci na diele Topoľnica uzavrel, že medzi žalovaným a žalobcom vznikla ústna zmluva o dielo, o čom svedčí to, že pre objednávateľa ZIPP Bratislava spol. s.r.o. bol na tomto objekte zhotoviteľom žalovaný, ďalej písomná cenová ponuka žalobcu vo vzťahu k žalovanému a napokon sporná objednávka žalovaného z 11.09.2009, ako aj výpovede svedkov. Žalobca s vedomím žalovaného vykonával práce na diele, čo preukazoval i stavebný denník žalobcu, ktorý bol čiastočne podpísaný i stavbyvedúcim žalovaného, ktorý potvrdil, že tým, že podpísal protokol o prevzatí, tak potvrdil vykonanie diela bez ohľadu na to, že v stavebnom denníku po 4.11.2009 nie je jeho podpis. Súd prvej inštancie nemal pochybnosti, že práce uvedené v stavebnom denníku žalobcu boli v plnom rozsahu vykonané, čo bolo potvrdené i znaleckým dokazovaním a nespochybňoval to ani objednávateľ diela, ktorý žalovanému za zhotovenie diela dohodnutú cenu vyplatil. Podľa súdu prvej inštancie bolo potrebné skúmať, aká bola dohoda účastníkov zmluvného vzťahu ohľadom ceny diela. V zmysle cenovej ponuky žalobcu sa zmluvné strany dohodli na spôsobe určenia ceny a v rámci znaleckého dokazovania súd prvej inštancie zistil, že všeobecná hodnota vykonaných prác na tomto diele zo strany žalobcu bola 31.110,49 eur. Z tejto ceny bolo uhradených 2 x 2.000,- eur, 4.392,53 eur bolo uhradených ako vzájomné započítanie pohľadávok a 3.774,45 eur bolo uhradených na základe vymoženía dlhu cez CCV Slovakia s. r. o. Nezaplatená zostala suma 18.943,51 eur, ktorú súd prvej inštancie žalobcovi priznal.

4. K práci na diele Tomášikovo uviedol, že žalobca síce vykonával určité práce na diele v obci Tomášikovo, ostalo však sporné, pre koho a na základe akého zmluvného vzťahu. Zo stavebného denníka podpísaného stavbyvedúcimi spoločnosti ZIPP Bratislava spol. s. r. o. a svedeckej výpovede vyplýva, že tam pracoval, sporným zostalo, kto bol zadávateľom týchto prác. Na základe toho v tejto časti súd prvej inštancie žalobe nevyhovel. Keďže vlastníkom diela sa žalovaný nestal, ani posúdenie nároku ako vydanie bezdôvodného obohatenia nemohlo byť úspešným. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 odsek 1 CSP tak, že žalobca má nárok na náhradu vzniknutých trov konania v 13,24 %.

5. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca aj žalovaný. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č. k. 21Cob/109/2017-599 zo dňa 18.12.2018 v znení opravného uznesenia č. k. 21Cob/109/2017-668 zo dňa 24.10.2019 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti výroku II. zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi ďalších 12.729,55 eur s 9 % úrokom z omeškania od 17.12.2009. Druhým výrokom vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu 90 % trov konania.

6. Z obsahu rozhodnutia vyplýva, že Krajský súd v Trnave na prejednanie veci nariadil odvolacie pojednávanie, pretože považoval za potrebné opakovať dokazovanie. Žalovanému bolo predvolanie na toto pojednávanie v zmysle § 110 ods. 1 CSP riadne doručené do rúk jeho zástupcu JUDr. Róberta Spála, advokáta, ešte 14. novembra 2018. Odvolací súd konštatoval, že na pojednávanie sa právny zástupca nedostavil, ani svoju účasť neospravedlnil, o odročenie nepožiadaval. Za žalovaného sa na pojednávanie dostavila iba W. V. Z., ktorá predložila plnomocenstvo zo 7. decembra 2018, ktorým ju žalovaný splnomocnil, aby ho zastupovala a konala v jeho mene vo všetkých právnych úkonoch, týkajúcich sa alebo súvisiacich s odvolacím konaním (plnomocenstvo na č. l. 558 spisu).

7. Odvolací súd poukázal na ust. § 89 ods. 3 CSP, podľa ktorého, ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Uviedol, že vo veci bol žalovaný v odvolacom konaní zastúpený dvoma advokátmi, a to JUDr. Borisom Štanglovičom (plná moc č. l. 441 spisu) a JUDr. Róbertom Spálom (plná moc č. l. 537 spisu). Plnomocenstvá pre JUDr. Štangloviča a JUDr. Spála boli v čase konania odvolacieho pojednávania platné, neboli odvolané ani vypovedané. W. V. Z. svoje oprávnenie konať za žalobcu preukazovala plnomocenstvom zo dňa 7. decembra 2018, z

ktorého ale nevyplývalo, že by W.. Z. bola zamestnankyňou žalovaného, ani to, že by bola len poverená konať za žalovaného ako jeho zamestnankyňa v zmysle § 20 ods. 2 OZ v spojení s § 72 CSP.

8. Odvolací súd považoval W.. Z.Ú. za ďalšiu splnomocnenkyňu žalovaného, zastúpenie ktorou však podľa ust. § 89 ods. 3 CSP nebolo prípustné. Z uvedených dôvodov odvolací súd vychádzal z toho, že žalovaný sa na odvolacie pojednávanie nedostavil, preto rozhodol, že sa bude pojednávať v jeho neprítomnosti (§ 180 ods. 1 CSP).

9. Ďalej odvolací súd uviedol, že preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu (§ 379 CSP), ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie, a skonštatoval, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné. Odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi za dielo vykonané v Tomášikove žiadnu cenu, nie je jeho rozsudok vecne správny. Nakoľko neboli splnené podmienky na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 389 CSP, odvolací súd ho v tejto časti podľa § 388 CSP zmenil a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi cenu tohto diela spolu s úrokom z omeškania. Okrem toho však žalobcovi vznikol voči žalovanému nárok na cenu diela vykonaného v obci Topoľnica v rozsahu, v akom ho priznal žalobcovi súd prvej inštancie. Konštatoval, že rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny tak vo vyhovujúcej časti, ako aj v časti, ktorou žalobu vo zvyšnej časti zamietol, t. j. v rozsahu, v akom jej nebolo vyhovievané ani súdom prvej inštancie, ani odvolacím súdom, preto odvolací súd v tejto časti prvoinštančný rozsudok podľa § 387 CSP potvrdil. Prevažne úspešnému žalobcovi odvolací súd podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 369 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu 90 % trov konania.

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorým žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

11. Namietanú vadu zmätočnosti videl dovolateľ v tom, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočnil svoje procesné práva a vyjadril sa k rozhodujúcim skutočnostiam na pojednávaní dňa 18.12.2018.

12. Žalovaný dňa 7.12.2018 splnomocnil svojho zamestnanca, W.. V. Z., aby v mene žalovaného vystupovala v odvolacom konaní, vrátane pojednávania na Krajskom súde v Trnave. Odvolací súd napriek skutočnosti, že W.. Z. predložila plnomocenstvo na zastupovanie v konaní a uviedla, že je zamestnancom žalovaného (čo vyplývalo aj z predchádzajúceho pojednávania uskutočneného v totožný deň pred rovnakým senátom krajského súdu vo veci sp. zn. 21Cob/5/2018, kde W.. Z. zastupovala toho istého žalovaného), a napriek skutočnosti, že pojednávania sa nezúčastnil právny zástupca žalovaného, neakceptoval plnomocenstvo a argumenty osoby oprávnenej konať v mene žalovaného. Podľa dovolateľa mohol súd v prípade nejasnosti ohľadom zástupcu žalovaného verifikovať zastúpenie nahliadnutím do vyššie uvedeného spisu, z obsahu ktorého je zrejmé, že W.. Z. vystupovala na strane žalovaného ako poverený zamestnanec pri viacerých úkonoch. Na záver uviedol, že súd svojím konaním (neakceptovaním plnomocenstva) zamedzil žalovanému vyjadriť sa k skutkovým a právnym okolnostiam sporu, uviesť argumenty vo svoj prospech, vyvrátiť tvrdenia žalobu a podporiť, resp. ozrejmiť, svoju argumentáciu uvedenú v predchádzajúcich vyjadreniach doručených súdu.

13. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

15. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

16. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa chápe nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“). Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry k § 237 ods. 1 písm. f/ OSP a judikatúry Ústavného súdu SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia.

18. Za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé (§ 20 ods. 2 OZ).

19. Podľa ust. § 72 CSP na konanie právnickej osoby pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu.

20. Podľa ust. § 20 ods. 2 veta prvá OZ za právnickú osobu môžu robiť právne úkony aj iní jej pracovníci alebo členovia, pokiaľ je to určené vo vnútorných predpisoch právnickej osoby alebo je to vzhľadom na ich pracovné zaradenie obvyklé.

21. Právne úkony môžu za právnickú osobu nepochybne robiť aj osoby, ktoré nie sú síce štatutárnym orgánom, ich postavenie v rámci daného subjektu im však takéto konanie v prospech resp. v záujme tejto osoby, umožňuje. Pravidelne pôjde o veci patriace do ich pracovnej činnosti vyplývajúcej z ich pracovnoprávneho vzťahu, t. j. aj veci súvisiace so sporovou právnou agendou subjektu, ktorý za týmto účelom zamestnáva právnika. Zamestnávateľ pri iných než obvyklých úkonoch môže tiež udeliť osobitné plnomocenstvo zamestnancovi, práve pre odstránenie pochybnosti o existencii takéhoto jeho oprávnenia zastupovať ho pri určitom druhu úkonu. Podstatné na zákonom splnomocnení zamestnanca je jeho existujúci pracovnoprávny vzťah k zamestnávateľovi, kedy v zásade ani osobitná plná moc udelená byť nemusí, jej predloženie súdu je len pre odstránenie akejkoľvek pochybnosti o vzťahu zamestnanca a zamestnávateľa bez potreby toto osvedčovať pracovnou zmluvou.

22. Zo zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 18.12.2018 na Krajskom súde v Trnave, z ktorého bol vyhotovený doslovný prepis, vyplýva, že pred otvorením pojednávania W. Z. výslovne uviedla, že „nedošiel (advokát - pozn. dovolacieho súdu) práve preto som tu ja za zamestnávateľa, za AVA Stav“, na čo členovia senátu odvolacieho súdu reagovali slovami, že to tak nemôže byť a s poukazom na ust. § 89 ods. 3 CSP konštatovali, že „keď je zástupcom advokát, tak zastúpenie inou osobou je neprípustné“. Následne opätovne W. Z. zdôraznila, že „ja som za navrhovateľa, za účastníka konania, (za neho) samotného.“ Napriek tomu senát uzavrel, že „vzhľadom na predloženú plnú moc, uloženú konateľom spoločnosti AVA Stav - žalovaným, odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný je riadne zastúpený právnym zástupcom, ktorý má predvolanie vykázané, ale sa na dnešnom pojednávaní neospravedlnil, ani sa nedostavil. A s poukazom na § 89 ods. 3 CSP nie je prípustné, aby bola zastúpená strana sporu ak je zastúpená advokátom ďalšou - ďalším zástupcom, čo dáva do pozornosti i uvedenej zastupujúcej magistre Z. a bude ju považovať za verejnosť.“ Tento svoj záver nezmenil ani po doplňujúcej otázke o vzdelaní zástupkyne, ktorá výslovne uviedla, že má právnické vzdelanie a „ako právnik spoločnosti som

tam zamestnaná“.

23. Dovolací súd s poukazom na zvukový záznam dospel k záveru, že vyhodnotenie procesnej situácie súvisiacej so zastúpením strany sporu odvolacím súdom nebolo správne. Odvolací súd nesprávne uzavrel, že W.. Z. vystupovala ako ďalší zástupca žalovaného (civilný zástupca) popri dvoch zvolených právnych zástupcoch (advokátoch) a podľa ust. § 89 ods. 3 CSP jej zastúpenie podľa odvolacieho súdu nebolo prípustné a žalovaným udelené plnomocenstvo nemalo na odvolacom pojednávaní právne účinky.

24. Je nepochybné, že W.. Z. niekoľkokrát počas pojednávania uviedla, že je prítomná za zamestnávateľa, ktorý ju splnomocnil, aby sa za neho zúčastnila pojednávania ako zamestnanec žalovaného. Priamo pred pojednávaním pri zisťovaní totožnosti senátu odvolacieho súdu uviedla, že pracuje v spoločnosti AVA - stav, s.r.o. ako právnik spoločnosti.

25. Dovolací súd konštatuje, že W.. Z. bola osobou oprávnenou zúčastniť sa pojednávania dňa 18.12.2018 v mene zamestnávateľa - žalovaného v danom spore. Pre výkon práce podnikového právnik (W. na pojednávaní uviedla, že je zamestnaná ako právnik spoločnosti) je obvyklou prácou v mene spoločnosti vystupovať pred všeobecnými súdmi rozhodujúcimi o veciach týkajúcich sa právnickej osoby a robiť v jej mene právne úkony s konaním súdu súvisiace.

26. Keďže odvolací súd pojednával a rozhodol v neprítomnosti žalovaného napriek tomu, že ním poverená osoba sa domáhala prítomnosti na pojednávaní, odoprel tomuto možnosť zúčastniť sa nariadeného pojednávania ako strane sporu, čím mu odňal možnosť zúčastniť sa súdom nariadeného pojednávania a realizovať na ňom všetky tie procesné oprávnenia, ktoré má riadne predvolaná strana sporu na vytýčenom pojednávaní.

27. Odvolací súd tak zaťažil konanie vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP, čím v dôsledku svojho nesprávneho procesného postupu znemožnil žalovanému v realizácii jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V dôsledku uvedeného je podané dovolanie procesne prípustné a zároveň aj dôvodné.

28. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

29. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP), ktorý v novom rozhodnutí rozhodne znova aj o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

30. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.